

Heismont & ren

1 -
93

Skatteveiledning side 8

HEISMONTØREN
NR. 1 JANUAR 1993
ÅRGANG 25

Medlemsblad og talerør for
Heismontørenes Fagforening
Utkommer 4 ganger årlig

Redaktør: Vidar Nordbø

Redaksjonell adresse:

Heismontøren
Heismontørenes
Fagforening
Storgt. 38, 0182 Oslo

Telf.: 22 20 82 82

Telefax: 22 36 13 55

Sats, layout, foto: HMF

Innholdet kan fritt gjengis når
kilde er angitt.

Trykk: Falch Hurtigtrykk, Oslo
Opplag: 900

Redaksjonen avsluttet:

14. januar 1993

Neste nummer: Medio mars

Innhold:

Leder'n	2
Nytt fra styret	3
Streiken ved Stahl	4
Forhandlingsløsning på Kone	6
Presseklipp	6
Ti prosent av industri- arbeidsplassene borte	7
Skatt og selvangivelse	8
Minneord	11
Thyssenkonsernet	12
Hiss 92	14
2 mann på jobb	15
Minimumsinhold i ettersynskontrakter	16
Forgubbinga i heisfaget	21
Diktspalte	22
Mot permittering på Reber	23
20 spørsmål	23
Telefonliste	24

Leder'n

Kamerater !

Vi vil i kommende år møte utfordringer av ulike karakter, med ulike konsekvenser.

Med fundamentale omstruktureringer og tenkemåter på samfunnsnivå, lokalt på klubb- og fagforeningsnivå og hos enkeltindividet. Et problem vi alle vil møte, vil nok være måten gjennomføringa av de forskjellige sakene blir gjort på.

Enkeltindividet blir tilsidesatt, påvirkning og innflytelse vil havne på nivå null, og dermed forsvinner ansvarsfølelsen og trua på at noe som helst kan la seg forandre.

- All makt til byråkratiet !

"Lobbyister" og "lurendreiere" overtar for 80-åras økonomer (mistet troverdigheta), mens sunt folkevett må stille seg bak i køen, nok en gang.

- Når har grunnplanet i fagbevegelsen hevdet at EF/EØS-tilpasninga uhemmet må gjennomføres for å rette opp "krisa" i Norge ?

- Hvilken fagforening i Norge har foreslått "Krisepakka" ?

- Hvorfor møter Heismontørenes Fagforening motstand når de ønsker fordeling av arbeidet, fremfor oppsigelser ?

- Det er de få, "noen", som gjennomfører prosessen på en måte som fagbevegelsen aldri må godta; udemokratisk og diktatorisk !

Framtidas historie har ikke godt av det som skjer i dag.

Og når vi tilfeldigvis skal skape den, blir det opp til oss å finne ut av hva som skal stå i boka i ettertid.

Fagbevegelsen har vært med på å skape samfunnet

NYTT FRA STYRET

Årsmøte i HMF

Årsmøtet i HMF blir avholdt 8. mars.
LR-møte 7. og 8. mars. Forslagsfrist
for årsmøtet er satt til 19. februar.

Bevilgninger

Toll-Post Globe	50.000,-
Soknepresten i Gjerdrum	500,-
Koordineringsgruppa	
500 års motstand	1.000,-
Ungdom mot rasisme	500,-
Prosjektet SUNRISE i	
Nicaragua -	500,-
Moss Bygningsarbeider-	
forbund ----	1.000,-
Utviklingsfondet til	
Så Kornprosjektet i Etiopia	500,-
Norsk Folkehjelp	500,-
Kurdistankomiteen	500,-

Heisulykke på Lambertseter

Ulykken skjedde i arbeidstiden fredag den 27. november i en 11 etasjer høy trygdebolig på Lambertseter. Den forulykkede, Asle Holten (37), hadde vært ansatt som heismontør på Oslo Heisbedrift siden 1988.

Forulykkede døde ved at han ble klemt mellom stolen og sjakttoppen. Saken er fortsatt under etterforskning, da det foreligger noe uklarerhet om selve hendelsesforløpet som førte til den tragiske ulykken. Det var ingen øyenvitner til ulykken. Se minneord annetsteds i avisa.

Ameco

Samtlige av de som gikk til sak har trukket saken. 3 har fått annet arbeid. De øvrige har godtatt forlik forhandlet fram av LO-advokat *Stueland*.

Ansettelsesforholdet utløp 1. januar 1993.

Halvårsmøte

Halvårsmøtet ble avholdt den 19.10.92 klokken 15.30 i Bankettsalen i Folkets Hus. 120 medlemmer var tilstede.

Dagsorden:

1. Konstituering
2. Arbeidssituasjonen
3. Bevilgninger og innkomne forslag
4. Valg av arrangør til heiscupen 1993.
5. Valg av valgkomite

1. Konstituering

- a. Møteinnkallelsen ble godkjent
- b. Dagsorden ble godkjent
- c. Til møteleder ble Per A Salo valgt.
- d. Til referent ble Lars B Larson valgt.

2. Arbeidssituasjonen

Forslag fra Landsrådet ble lagt fram til diskusjon. I tillegg diskuterte man situasjonen på den enkelte bedrift, og spesielt situasjonen på KONE.

3. Bevilgninger og innkomne forslag

TOLL POST GLOBE

Det ble holdt appell fra tidligere klubbtiltitsvalgt Odd Klundre fra TOLL POST GLOBE.

De gikk ut i streik 7 oktober. De gikk til streik på arbeidsmiljøsaker, da bedriften ville redusere bemanninga og øke antallet dagarbeidere. Bedriften vil i stedet for fast ansatte, ha dagsing (Dagarbeidere/løsarbeidere) og deltidsansatte for å holde kostnadene nede. Bedriften har brukt opp til 50 dagarbeidere om dagen. Dette er folk som har jobben dag av gangen uten kontrakt, rett på sykepenger eller annen beskyttelse.

Seks klubbstyremedlemmer har fått avskjed som følge av streiken. Klubben krever disse intatt igjen og flere faste ansettelser i heldidsstillinger.

Det ble reist 2 forslag til bevilgning. Følgende ble vedtatt: **HMF støtter den kampen de driver og bevilger kr.50 000 til de streikende ved TOLL POST GLOBE.**

FORSLAG FRA TRONDHEIMS AVD, SOM HAR INNSENDT 2 FORSLAG

Forslag 1: HMF finansierer reisekostnader for utenbysmedlemmer som ønsker å delta på årsmøter i HMF.

Likelydende forslag var oppe til behandling på sist årsmøte, hvor styret og forslagsstiller (Drammensavd.) fikk i mandat å utrede forslaget.

Innstilling: Styret vil utrede forslaget fram til årsmøte 1993. Drammen avd og Trondheimavd og en fra styret utarbeider forslag til styret som kan legges fram til årsmøte i 1993..

Forslag til vedtak: **Halvårsmøte tiltrer innstillingen til styret/LR Vedtatt.**

Forslag 2: HMF dekker deler av reisekostnadene til medlemmer ved deltakelse på Heiscupen.

Innstilling: Forslaget tiltres ikke. Forslag til vedtak: **Halvårsmøte tiltrer innstillingen til styret/LR. Vedtatt.**

4. Valg av arrangør til heiscupen

Det ble oppnådd enighet om dette skulle skje ved loddtrekning og at den som ble valgt ut som nr 1. skulle ta 1993 nr.2 1994 o.s.v

1. 1993 _____ Stahl
2. 1994 _____ Reber
3. 1995 _____ Access
4. 1996 _____ Thyssen
5. 1997 _____ Kone
6. 1998 _____ Ameco
7. 1999 _____ NorHeis

5. Valg av valgkomite

Forslag på:

*Henrik Wergeland
Håkon Henriksen
Bjørn Henriksen.*

Disse ble enstemmig valgt

Referent Lars B Larson

BERGENS AVDELINGEN 60 ÅR !

En del av medlemmene i Bergensavdelingen

Bergensavdelingen fylte 60 i 1992. Ved jubileumsmarkeringen ville de også takke fagforeninger som aktivt har støttet Stahlklubben, ved å invitere representanter til festen. De inviterte fagforeningene, Elektromonørens Fagforening i Bergen og Rørleggersvennernes Forening i Bergen, har vært gode og aktive medspillere og gitt hverandre gjensidig inspirasjon og støtte gjennom mange år.

Festen, som også var en fest for Stahlgutta, ble holdt i selskapslokalene til "La Cantina Kilden" lørdag 19 desember, klokken 19.00. 106 deltok, og fra styret i Oslo kom det 3 stykker.

EKO RAPPORTEN

Heisinstallatøren er blitt definert inn i rapporten, med begrensning på heis. Elektroinstallatøren vil kunne drive med alt innen elektro, inkludert heis, hvis de kan dokumentere nødvendig kompetanse (Internkontroll). Saken ligger nå hos El. Tilsynet.

*Lystige Stahlfolk på festen synger kampsangen fra streiken !
Fra v.: Hjalmar Vestheim, Eddie Sætre, Reidar Christensen, Jan L. Strømme*

Gave overrakt fra Bergen Rørleggerforening v/formann Hansen

*Utdeling av 40-års-diplom til Eirik
Husdal, Egil Berg og Otto Hansen*

Nytt kontor i Bergen:

HMF avd. Bergen har fått nye lokaler på adressen
Solheimsgt. 23, PB. 2307, 5037 Solheimsviken
Tel./ fax: 05 29 21 03

Streiken ved Stahl

I begynnelsen av oktober gikk klubben ved Stahl Bergen i forhandlinger med bedriften. Kravet var avtalefestet rett til rullerende permittering ved overtallighet. Etter en drøy ukes streik fra 6. november fikk klubben en protokoll som de er godt fornøyd med.

Arbeidssituasjonen ved bedriften er for tiden meget god, ordrebøkene er fulle for 1993. Det er faktisk så mye å gjøre at bedriften i enkelttilfeller har begått grove brudd på bestemmelsene om overtid. Når bedriften på tross av arbeidsmengden opprinnelig ikke ville inngå avtale om rullerende permitteringer skyldtes det først og fremst ønsket om ikke å gi montørklubben en styrking av oppsigelsesvernet.

Dette prinsippet var så viktig for ledelsen ved Stahl Heiser at direktøren i et TV-intervju faktisk sa at han var villig til å sette hele bedriften på spill for å hindre en slik avtale. Direktøren har dessuten helt siden permitteringen og oppsigelsene i 1989 hevdet at rullerende permitteringer er for dyrt for bedriften. Allikevel har ledelsen nå altså funnet at de kunne innrømme klubben en slik permitteringsavtale.

Konflikten mellom klubben og ledelsen spisset seg til i begynnelsen av oktober og den 12. gjennomførte montørklubben en 4 timers politisk streik over hele landet. Dagen etter ble det avholdt et nytt forhandlingsmøte uten at det ble oppnådd enighet. Klubben ga da uttrykk for at innarbeidet overtid ville bli avspassert umiddelbart.

Samtidig ble det ble jobbet nattarbeid i en annen avdeling uten at det var inngått godkjent avtale om dette. Bedriftens holdninger til hvordan avtaleverket skal brukes i praksis ble

bevist på nytt. Dette og mange andre forhold gjorde at kampviljen i Bergensklubben vokste. Etter fortsatte dagmøter i oktober og begynnelsen av november kom så bedriften med et tilbud som "var for godt til å bli avslått": "Ved eventuelle oppsigelser skal dette diskuteres med de tillitsvalgte"...

På klubbmøte fredag 6. november ble klubbstyret sparket. Klubben gikk til streik. Det ble opprettet en streikekomite, og dannet grupper som jobbet med pressemelding og informasjonsmateriell. Etterhvert ble streiken gjort kjent gjennom media og presse. Både Dagens Nyheter, Klassekampen, TV2, NRK Dagsnytt og andre meldte nytt fra streiken med intervjuer av de streikende og ledelsen ved bedriften.

Den påfølgende mandag sendte ledelsen personlig brev til den enkelte hvor det ble gjort oppmerksom på at streiken var ulovlig, dette ville få konsekvenser, det ble antydning et mulig erstatningskrav. Bedriften forlangte sågar at den enkelte skulle innlevere bedriftens eiendom. Dessuten påpekte bedriften at klubben hadde brutt Hovedavtalens bestemmelser ved at klubbstyret hadde nedlagt sine verv.

Det kom også brev fra NEKF med informasjon om at streiken var å regne som ulovlig.

Klubben på sin side holdt kontakt med verkstedklubben, som tilsluttet seg kravet om avtalefestet rullerende permittering.

Ledelsens mottrekk var å avholde et "allmøte" på bedriften, der de ga uttrykk for sitt syn på saken.

Videre utover i uka organiserte de streikende kontakt med andre fagforeninger, bl.a. i Nordsjøen, for å forhindre streikebryteri. Heismontørene Fagforening sendte ut en pressemelding med full støtte til streiken.

Klubben ønsket å begrense pressedeckningen av streiken for ikke å påføre firmaet for stor skadevirkninger. Allikevel ble mediadeckningen stor, og for en gangs skyld kan det sies at en ulovlig streik blant heismontørene fikk ganske "snill" omtale i pressa, som helt "glemte" å ta de vanlige hets-kampanjene i bruk.

Mandag 16. november varslet klubben i Bergen at de neste dag ville trappe opp aksjonene og ta hele landet ut i streik med mindre ledelsen ved bedriften ville komme dem i møte. Bedriften svarte på sin side med at de i så fall ville legge ned. Senere samme dag ble det imidlertid avholdt et nytt forhandlingsmøte hvor bedriften og klubben ble enige om en skriftlig avtaletekst. Streiken ble avslått umiddelbart. På grunn av at møtet varte til langt ut på kvelden ble partene enige om å vente med å undertegne til neste dag. Klubben valgte derfor å holde en lav profil overfor pressen til avtalen var undertegnet. Det gjorde imidlertid ikke bedriften som gikk offensivt ut i TV2 og kunngjorde at de hadde vunnet over klubben. Med denne vendingen følte klubben straks at bedriften gikk fra sin lovnad.

Etter mye om og men ble avtalen undertegnet torsdag 19. november i et møte der både NEKF og NELFO deltok. Bedriften lovte nå at de ville gjennomføre rullerende permittering neste gang det var lite å gjøre.

Noe av det viktigste for klubben er kanskje det som har skjedd internt. Gjennom et fenomenalt samhold har klubben vist at de **kan og tør** !

Kampsang fra Stahlstreiken 1992
Vi sender våre beste gratulasjoner til
Vi har vært i Stahl-heiser helt fra vi va
den seierende Stahlklubben i Bergen
Her har vi monteret og klätret og strevet
men nå er det plutselig slutt.
Ref: Stol på det, stol på det
For eg é en Stahl-heiser gutt
Her har vi monteret og klätret og strevet
men nå er det plutselig slutt.
Vi har vært i møter og nå er det nok
dette gikk rett i dass
Her har vi diskutert og kveruleret
og håper på en avtale som er god
Ref.
Og tegnekontoret de streker og ler
bruger de viskelær ?
De rabler og babler og Tveiten han
skravler
og vi lurer på hva som skjer.
Ref.
På verkstedet svir de det jernet de ser
til malingen flasser av
De borer og gjenger og henger og slenger
men pengene hvor blir de av.
Ref.

Forhandlingsløsning

på Kone :

Oppsigelse av

15 hjelpemontører trukket

Fredag den 30. oktober, etter over to måneders aksjoner i Koneklubben, møttes klubb-medlemmene til konferanse for å diskutere streik. Etter at forhandlingsutvalget hadde gitt informasjon om et avtaleutkast ble det enighet om å forhandle videre på den skissen som ble lagt fram. Dermed er en av de bitreste og vanskeligste konflikter i Kones og fagets historie kommet til veis ende.

Når man skal vurdere avtalens verdi må man se på vedtaket fra det ekstraordinære årsmøtet klubben hadde i august. Der var kravene:

- Oppsigelsene trekkes
- Tilbud om forskjellige pensjonsordninger
- Permitteringer ved for lite arbeid
- Organiseringen av bedriften;
 - Bedriftens reelle problemer må løses
 - Fastsettelse av jobbinnhold, eks. service og modernisering
 - Utarbeidelse av nye akkordsystemer
 - Omskolering av hjelpearbeidere

I korthet går den nye avtalen ut på at bedriften vil stimulere frivillig avgang i stedet for å gjennomføre oppsigelsene. Motytelsen fra klubbens side ligger i en del kostnadsbesparende tiltak. Blant annet skal akkordprisene på SMX-heisen justeres og et lastetillegg vil bortfalle. Videre er tillitsmannsordningen omgjort. Det innebærer at det er satt et tak på uspesifisert tillitsmannsarbeid og at klubben isteden får overført et større beløp til diverse utgifter.

Klubben har fått gjennomslag for innføring av et nytt akkordsystem på moderniseringsjobber, samt at innhold

og tidsforbruk på ettersynskontrakter skal fastsettes. Hjelperne som er klare, skal få prøveanlegg raskest mulig. Ledelsen har bekreftet at avtalene klubben har om permitteringer står ved lag.

Et hittil vanskelig moment ved den nye avtalen har vært at bedriftsledelsen og bedriftens styre har stilt krav om en mannskapsreduksjon på 16 mann (uavhengig av arbeidssituasjonen).

Underveis i tilpasningsforhandlingene har det latt seg gjøre å tallfeste en sannsynlig frivillig avgang innen rimelig tid som ledelsen har akseptert. Av dette er 7 førtidspensjoner etter såkalt Odda-modell, 2 som har permisjon fram til 1994, 2 som har sluttet frivillig allerede og noen som kan falle inn under andre ordninger.

Den såkalte Odda-modellen har vært brukt som mal for avtaleutkastet for førtidspensjoning. Dette vil i praksis utgjøre en gavpensjon som sikrer en samlet inntekt tilsvarende 75% av siste tre års servicelønn fram til fylte 67 år.

Bedriftsstyremøtet den 9. desember godkjente avtalen, som etter klubbstyrets mening er i tråd med de krav som klubben stilte på det ekstra-

ordinære årsmøtet i august. Dermed er også de 15 oppsigelsene trukket tilbake.

På grunn av økende salg av servicetjenester og nye heiser skal vi øke vår bemanning med en

Heismontør

Montøren må være motivert til opplæring av lærling, og skal ta del i dette arbeidet.

Kortfattet søknad med attestkopier sendes innen 15. februar 1993 til:

Presseklipp:

Nordstrand-Østre Aker Blad:

Heisen på Holmlia stasjon går igjen !

Heisen på Holmlia stasjon er i orden igjen. Ifjor høst måtte NSB reparere omfattende rustskader - fordi folk hadde tisset i heisen. Deretter ble fotocellene i heisdørene ødelagt...

NSB brukte ca. 60.000,- til reparasjon av nevnte heis i 1992. Bydelsutvalget på Søndre Nordstrand har ytret ønske om at NSB klarer å finne fram til en heistype som ikke så lett lar seg ødelegge...

...men det beste hadde om mulig vært et nærmest kontinuerlig tilsyn av stasjonsområdet, avslutter Nordstrand-Østre Aker Blad.

Dagens Næringsliv:

Skremmende..

I Dagens Næringsliv uttaler Erik Markussen i Norges Elektroentreprenørforbund (NELFO): "Heismontørene har en manglende forståelse for hva som trengs for at bedriften skal klare seg økonomisk. Istedenfor er de interessert i å kjøre frem fagbevegelsens krav...."

Presseklipp:

Dagens Industri, Stockholm

Kones hissar fortsätter upp

Finländska hiss- och krantillverkaren Kone fortsätter att gå bra...

Resultatet efter fiansiella poster steg med 20 % til 286 mill. FIM under perioden januari-augusti medan omsättningen ökade 11 % till 7,4 mia. SEK.

Orderstocken är för närvarande 8,1 mia. SEK vilket är 12,5 % högre enn vid årsskiftet.

Bolaget är ett av de mycket få bolag på Helsingforsbörsen som går bra...

Financial Times, London

Schindler fikk omsetningsøkning på 6,6 %

Schindlerkonsernet økte omsetningen sin med 6,6 % i første halvår 1992 og anslo at nettofortjenesten for året som helhet ville ligge på nivå med resultatet fra 1991, 87,3 mill. sveitserfrank.

Salget av heiser og rulletrapper økte med 7,7 % til 1,9 mia. Sfr. Ordrebøkene var pr. juni -92 på samme nivå som 6 måneder tidligere, rundt 3,1 mia. Sfr.

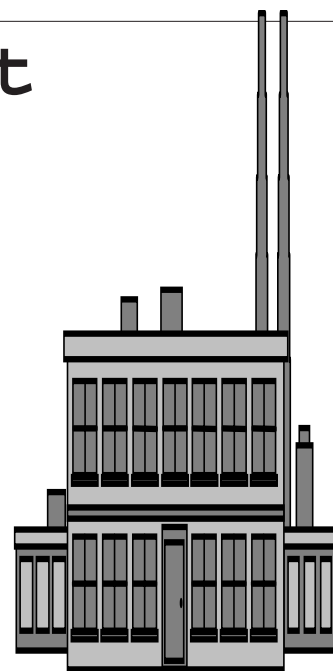
Stavanger Aftenblad

Tverrpolitisk press for handicap-heis frå TKS

Stortingspolitikarar frå fleire parti vil ta eit initiativ for å få løyst striden omkring handicap-heisen til T. Kverneland & Sønner A/S i Time. Saka er igjen fastlåst etter at det i fjor haust såg ut til å gå mot ei løysing.

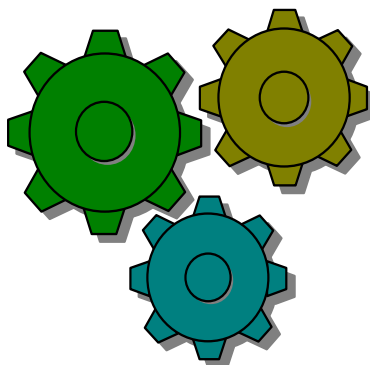
- Kommunalminister Gunnar Berge bør nå trekkjast aktivt inn i saka. I første omgang bør han oppsjka TKS for å få

Ti prosent av industriarbeidsplassene forsvunnet

Heismontøren/Aftenposten: Nesten ti prosent av arbeidsplassene i den konkurransesatte industri er blitt borte i løpet av det siste året.

Dette kommer fram i en ny rapport fra Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). I industrien jobber det nå ca. 300.000 mens kommunesektor-en sysselsetter 420.000. I Norge er 13 % av arbeidstokken ansatt i industrien, mens tilsvarende tall for Tyskland er 32 % og for EF totalt 24 %. I vesteuropisk sammenheng ligger Norge på bunn i antall industriansatte sammen med Hellas og Portugal.

- For å snu denne utviklingen må vi på offensiven i nyskapingner, sier NHO-president Svein Aaser. - Problemet er at norske bedrifter satser for lite på systematisk utviklingsarbeid, særlig i forhold til våre konkurrentland. En måte å komme ut av den krisen vi befinner oss i er å øke andelen av forskning og utvikling. Mye av dagens forskning skjer utenfor industriproduksjonen, i forskningsinstitutter ved høyskoler og universitetene. Det er for dårlig kommunikasjon mellom instituttene og næringslivet. Det er også svak vilje i næringslivet for å finansiere egen forskning og utvikling.

Ser man til Japan og USA har det vært et tett samarbeid mellom forskning og industri som har vært en av de grunnleggende forutsetninger for industriell vekst. Japans MITI (forsknings og utviklingsinstiutt) har også koordinert bedriftenes forskningsinnsats. På denne måten har resultatene i større grad blitt tatt inn i industrien, istedet for å ligge inne i hvert enkelt konsern, noe som er et forslag fra regjeringssjef, sier Tor Aasland Houg (Sv), Gunnar Faaland (H) og Ole Gunnar Uthaug (SP)...

... Stiftelsen Jæren Produktutvikling engasjerte seg i saka i fjor og har nå sendt brev til alle dei parlamentariske leiarane på Stortinget...

Saka kan berre løysast ved at det kjem eit forslag frå regjeringssjef, sier Tor Aasland Houg. Ho ser striden først og fremst som eit kommunikasjonsproblem (vår utheving, red. ann.) og meiner det er viktig at alle partar blir tekne med på råd.

SKATT OG SELVANGIVELSE

1992

Dfo[®]ifmu³ozf[®]mjmmbçt fmwbohjwfmtfo...

Av Otto Risanger

Det er store endringer i den nye selvangivelsen som skal fylles ut i januar 1993, forteller Otto Risanger her. Nå blir den lilla, mens den før var grønn og brun. Men skattytere i enkelte kommuner har også muligheten for å bruke forenklet selvangivelse.

Ingenting er som det var i den nye selvangivelsen.

Skjemaet ser helt annerledes ut enn før. Postene står plassert andre steder, og har skiftet nummer.

Eksempel: Minstefradraget var før post 21. Nå er det blitt post 3.3.1 - slik at hvert nummer i selvangivelsen faktisk er delt opp i tre tall med punktum mellom.

Men fortvil ikke, selv om du ikke lenger kan gjøre deg nytte av den gamle gode metoden: Å bruke fjorårets selvangivelse som mal for årets. Hvis du tar deg tid, finner du ut hvor postene nå er plassert.

Men det er viktig at du setter av mer tid enn du brukte i fjor. Brukte du én kveld i fjor, så sett av to i år - minst. Skattereformen og den nye selvangivelsen er ingen spøk!

I år er det imidlertid en kraftig forbedring å melde om: Husker du den vesle, grå, nesten uleselige rettledningen til selvangivelsen fra i fjor og tidligere år? Den er nå erstattet av et stort og luftig hefte med tegninger og farger og stort sett lettfattelige opplysninger skrevet på en mye mer informativ måte enn før.

Skattereformen fra 1992 gjør at selvangivelsen for personlige skattytere er snudd opp-ned i forhold til tidligere. I rundt 65 kommuner kan skattyterne klare seg med å bruke forenklet selvangivelse.

Du bør ta en skikkelig gjennomgang av rettledningsheftet. Bare på den måten kan du kontrollere at ikke feilføring gjør at du betaler mer skatt enn du skal.

Forenklet selvangivelse?

Kan du bruke forenklet selvangivelse, sparer du deg kanskje for en del arbeid med utfyllingen.

I rettledningen vil du finne ikke mindre enn 18 punkter som forteller når du ikke kan bruke forenklet selvangivelse. Du må selv finne ut om du må bruke fullstendig selvangivelse eller om du kan bruke den forenklete.

Du kan f.eks. ikke bruke den forenklete hvis du krever særfradrag p.g.a. store sykdomsutgifter eller har solgt fast eiendom.

Endringer i 1992

I stedet for å gjenta de samme opplysningene som du finner i

rettledningsheftet, skal vi her se på de viktigste endringene som skattereformen fra 1992 bringer med seg:

To typer inntekt

Det skal fra 1992 benyttes to begreper for inntekt:

- **ALMINNELIG INNTEKT** tilsvarende tidligere **nettoinntekt**

- **PERSONINNTEKT** tilsvarende tidligere **bruttoinntekt**

Stort minstefradrag

Minstefradraget i 1992 er på 20 prosent, maksimalt **27.000 kroner** mot 15 prosent og maksimalt **10.000 kroner** i 1991. En lønnsinntekt på 135.000 kroner gir altså maksimalt minstefradrag.

Lønn, overtid, bijobb

Skattesatsene på lønn senkes for de fleste. Topp marginalsatt på lønn blir 48,8 prosent i 1992 mot 57,8 prosent i 1991. Statsskatt på alminnelig inntekt (netto) er fjernet.

Lån

Du får trekke fra gjeldsrenter også i 1992 og senere. Der blir det ingen endringer. Med 28 prosent skatt på kapitalinntekter og tilsvarende verdi av rentefradraget - uansett inntekt - betyr dette at det offentlige betaler 28 prosent av rentene (ved at du får mindre skatt å betale), og at du dekker 72 prosent selv.

Ved høyeste marginalsatt i 1991 måtte du bare dekke 59,5 prosent av rentene selv.

Påløpte renter

Fra 1992 gis fradrag for påløpte renter, selv om du ikke har betalt dem. (Hvis de er forfalt, men likevel ikke er betalt, får du ikke fradrag i år.) Fradraget gjelder altså renter som dekker kalenderåret 1992. Hvis rentene ikke betales senere, blir et tilsvarende beløp regnet som inntekt det året dette blir klart.

Betalte du 1992-renter på forskudd i 1991 og fikk fradrag for dem i fjorårets selvangivelse, får du ikke fradrag også i 1992 for disse samme rentene.

Sparing

Skatt av sparerentene blir 28 prosent i 1992 mot maksimalt 40,5 prosent i 1991. De fleste beholder altså mer. Småsparere kommer imidlertid mindre gunstig ut enn storsparere, siden fribeløpet for renteinntekter m.v. på 3-6000 kroner forsvinner, sammen med SMS.

BSU

En boligspareordning (BSU) med skattefradrag for ungdom opp til 33 år kommer som en erstatning for ungdoms-SMS. Ungdom kan spare opptil 10.000 kroner pr. år og få fradrag i skatten med 20 prosent av sparebeløpet. En svært gunstig ordning!

Bolig

Forslag om at utleie av deler av egen bolig skulle beskattes, og økt skatteplikt ved salg av egen bolig, ble ikke vedtatt. Forslag til nye regler for gevinstskatt ved salg av fritidsbolig ble heller ikke vedtatt.

Hovedreglene om skatt på gevinst eller tap ved salg av bolig eller fritidsbolig er dermed de samme i 1992 som i 1991. 12 måneders botid siste 24 måneder gir ikke skatt på gevinst. For å få fradrag for tap, må man ha mindre enn 12 måneders botid siste 24 måneder. For mange betyr dette fraflytting i 12 måneder før salg for å få fradraget. Skatten på gevinst eller fradragets-verdien ved tap er 28 prosent (alminnelig inntekt). 100.000 kroner i tap ved salg av bolig gir 28.000 kroner lavere skatt.

Bolig-selskap

Det er fra 1992 innført totalt nye regler for andelseiere i boligselskap som gjør dem mer likestilt med selveiere. Andelseier prosentlignes for inntekt av boligen.

Helt nye opplysninger i forhold til tidligere inn i selvangivelsen. Andelseiere må passe på at boligselskap kommer med skikkelig informasjon om de aktuelle beløpene tidlig i januar.

Ektefeller

Det "gamle grå" rettleidningsheftet til selvangivelsen er erstattet av en fargesprakende trykksak i A4-format. Otto Risanger anbefaler alle å bruke tid på å gjennomgå dette heftet for å lære å bruke den nye selvangivelsen som er et resultat av skattereformen.

Fra 1992 får ektefeller særskilt ligning av all inntekt så sant de leverer hver sin selvangivelse. Kapitalinntekter lignes altså særskilt, og plasseres ikke lenger samlet hos ektefellen med høyest alminnelig inntekt (netto) ved ligningen. Det skjer imidlertid fortsatt med ektefellenes samlede formue. Leverer ektefellene felles selvangivelse, blir de automatisk lignet felles.

Pendlere

Fra 1992 får alle pendlere fradrag etter sats for kost (se rettleidningen), og enslike likestilles med familieforsørgere når det gjelder merutgifter ved arbeidsopphold utenfor hjemmet.

Frynsegoder

Verdien av naturalytelser i jobben og overskudd på utgiftsgodtgjørelser er pensjonsgivende inntekt og medfører

dermed trygdeavgift og eventuell toppskatt for mottakeren.

Lavere skattesatser fra 1992 gjør imidlertid at beskatningen av frynsegoder likevel blir lavere for mange.

For firmabil økes sjablondistansen for privatfordel fra 8000 km i 1991 til 10.000 km i 1992, men lavere skattesatser gjør likevel at de fleste firmabilbrukere kommer ut med omtrent samme skatt på fordelen i 1992 som i 1991.

Egenpensjonsforsikring

Det er ingen endringer når det gjelder fradrag for premie til egen pensjonsforsikring.

Verdien av fradraget er fra 1992 på 28 prosent, en nedgang for mange, som så sent som i 1991 hadde 40,5 prosent.

Aksjeutbytte

Aksjeutbytte mottatt i inntektsåret 1992 vil for personer bli beskattet med en flat sats på 19,5 prosent, det samme som maksimumssatsen i 1991. Men fra 1993 blir skatten på aksjeutbytte i realiteten 0 - null - prosent. Til gjengjeld får ikke aksjeselskapet fradrag for utbetalt utbytte når det skal betale skatt.

Aksjegevinst eller -tap

Med virkning fra 1. januar 1992 er gevinst ved realisasjon av aksjer skattepliktig inntekt - og tap gir rett til fradrag - uansett eiertid.

Gevinsten regnes som alminnelig inntekt, og skattlegges dermed med 28 prosent.

Frdrag for tap ved aksjesalg gis i alminnelig inntekt. Dette er nytt i forhold til 1991 og tidligere, da frdrag bare ble gitt i annen aksjegevinst. Frdragsverdien er 28 prosent.

Arv, gave

Reglene om arv og skatt er i hovedsak de samme som tidligere.

For fasteiendom som arves i 1992 eller senere, og som ikke er brukt i næring, er skattefritaket ved videresalg opphevet. For eiendom arvet i 1991 og tidligere gjelder overgangsregler, slik at bare verdistigningen fra 1992 er skattepliktig.

Ved hjelp av dette skjemaet, kan du regne ut hvordan du kommer ut skattemessig i 1992. Sammenligner du med forskuddstrekket, vil du finne ut om du får restskatt eller skattepenger tilbake. Får du restskatt, er det svært lønnsomt å betale denne senest 1. april 1993.

Ogsåreglene i skatteloven om skatt ved salg av gaver før det er gått ti år, er endret.

Formuesskatt

Formuesskatten er redusert fra maksimalt 2,3 til 1,3 prosent.

Skatterenterendret

Fra 1992 er renten på restskatt og tilbakebetalt skatt satt til sju prosent. Det gis ikke fradrag for renter på restskatt, og renter av skattepenger tilbake er skattefrie og skal ikke føres i selvangivelsen.

Det spesielle fribeløpet på 1000 kroner for renteinntekt av tilbakebetalt skatt er fjernet.

OBS! Ligger du an til å få restskatt for 1992, er det svært lønnsomt å betale inn dette beløpet til kemneren senest den 1. april 1993. Rentene du sparer på å betale restskatten et halvt år tidligere, tilsvarer 19-20 prosent (etter skatt) i årlig bankrente.

Finnmark og Nord-Troms

Det gjelder spesielle skattesatser i Finnmark og Nord-Troms.

Særfradrag

Særfradrag for alder og uførhet er endret. Fullt særfradrag i 1992 er 1410 kroner pr. måned, 16.920 kroner for hele året. Dette gir samme reduksjon i skatt som i 1991 - 4738 kroner for et helt år.

Særfradrag p.g.a. store sykdomsutgifter

Dette særfradraget gis hvis du har hatt uvanlig store utgifter fordi du selv og/eller noen du forsørger er varig syke eller svekkede. Særfradraget settes enten til et fastsatt beløp eller til faktisk påløpte utgifter. Særfradrag p.g.a. store sykdomsutgifter gis ikke for utgifter til helsereiser, opphold i alders- og sykehjem, opphold i institusjon, eller til behandling m.v. utenfor norsk offentlig helse- og sosialvesen.

Betingelsen for å få særfradrag for sykdom er at du har hatt uvanlig store utgifter fordi du selv og/eller noen du forsørger er varig syke eller svekkede. "Varig" betyr her to år.

Sykdomsutgiftene må gjennom året ha vært på 5640 kroner eller mer. Det som avgjør er samlet sum av utgifter på deg selv, ektefelle og eventuelt noen som du forsørger.

TILSLUTT

Skrøt jeg av det nye og mer "lettfattelige" rettleidningsheftet tidligere i artikkelen? Det er to skritt fram, men også ett skritt tilbake. For det nye heftet bare har med noen få setninger om f.eks. særfradraget p.g.a. sykdomsutgifter, var dette skikkelig og grundig forklart i det gamle heftet for 1991. Nå oppfordres folk til å kontakte ligningskontoret dersom de trenger å vite mer f.eks. om dette særfradraget, men det er ikke alltid så lett å få en god kontakt, som jeg... Men som alltid, er det viktigste skatteetene i 1992, er her i tillegg

Fagforeningskontingenten kan trekkes fra med inntil kr. 1.800 i post 3.3.10.

Ansatte i bedrifter som trekker bidrag til Heisbransjens Utdannings-senter fra lønna før skatt skal ikke føre fradrag for bidraget.

Andre kan fradragsføre sitt samlede bidrag for året. Hvis du er usikker, ta kontakt med klubbformann/lønningskontor. Bidraget skal i så fall trekkes fra i post 3.4.7.

Under alle omstendigheter skal **ingen** føre fradrag for innbetalinger til Heismontørenes Solidaritetsfond.

Otto Risanger, som har skrevet denne artikkelen om 92-skatten for Heismontøren, er i vinter på markedet med "Fradragsboka 93" (kr. 49) og

Minneord

Asle Holten har blitt revet bort i en tragisk ulykke.

Fredag den 27. 11. 92, mottok vi melding om at Asle Holten hadde forulykket under ombygging av heis, dette kom som et sjokk for oss alle.

Asle Holten var en meget positiv og aktiv person. Han hadde alltid en frisk og hyggelig kommentar til oss alle.

Han hadde utenom arbeidet mange hobbyer.

Det kan nevnes:

Fjellklatring, elvepadling, jakt, fiske, båtliv og ellers aktivt med i Heimevernet.

Han var dessuten Europamester i karate for juniorer, så interesser var det nok av. Tid var heller et problem. Han var sjelden å treffe hjemme.

Han stilte alltid opp, både på arbeid, og ellers hvis han kunne hjelpe sine kolleger privat.

Han hadde en stor be-kjentskapskrets.

THYSSENKONSERNET

Thyssenkonsernet er en av de store transnasjonale gigantene. Omsetningen for 1992 endte på 35,8 milliarder tyske mark. Alt i alt var det 147.279 ansatte i Thyssen og dets datterselskaper verden rundt. Overskuddet for hele konsernet var på 350 millioner tyske mark. Thyssenkonsernet rangerer nå på 50ende plass i verdensstatistikken over omsetning.

Konsernet har følgende selskaper:

Thyssen Umformtechnik, Thyssen Henschel, Thyssen Engineering, Thyssen Guss, Thyssen Aufzüge, Thyssen Polymer, Thyssen Maschinenbau, Thyssen Nordseewerke, Blohm + Voss.

Organisasjonen er delt i fire hoveddivisjoner: Ståldivisjonen, Spesialståldivisjonen, Handels- og servicedivisjonen, samt divisjonen for industriell produksjon og eiendom.

Produktene som leveres spenner over et vidt spekter, eksempelvis deler til bilindustri, resirkulert plast, atomkraftverk, kraftelektronikk, tog, avgassrensning, militære kjøretøy og båter, isbrytere, ventilasjonsanlegg m.m.m. Den komplette produktlista er så lang at den alene ville fylle opp et helt nummer av Heismontøren.

Thyssen Aufzüge

Thyssen Aufzüge (Aufzüge = heiser på tysk) produserer heiser, rulletrapper, samt deler for dette. I tillegg produseres elektriske monorails samt en del forskjellige transportsystemer for person- og varetransport.

Thyssen Aufzüge omfatter ca. 80 selskaper, blant annet Stahl Aufzüge. Som i de fleste andre konsern har veksten også i Thyssen Aufzüge i stor grad skjedd ved oppkjøp av konkurrerende firma. Opprinnelsen til det nåværende Thyssen Aufzüge var Stahl, som ble etablert i 1876 i Stuttgart. Ekspansjonen startet med oppkjøp av Zaiser i 1879 og full sammenslåing i 1885. I 1969 kjøpte Rheinstahl opp Stahl og Eggers Keheran. Det nye firma ble fortsatt hetende Stahl. I 1973 ble heisfabrikken i Neuhausen bygget. Først i 1973 kjøpte Thyssen Industrie opp Stahl Aufzüge og dannet Thyssen Aufzüge. Thyssen kjøpte videre opp M.A.N. i 1984 og dannet Thyssen M.A.N. Aufzüge. I 1989 ble firmanavnet igjen Thyssen Aufzüge.

Jan Lihagen

Det er i alt ca. 12.000 ansatte i Thyssen Aufzüge, hvorav 5.000 i Tyskland.

Norden

Thyssen Aufzüge er representert i Sverige, Danmark og Norge med heleide datterselskaper. I Danmark er det 60 ansatte, mens tallet for Sverige er 120, opplyser **Jan Lihagen**, direktør for Thyssen Aufzüge Norge A/S i Oslo.

Eierstruktur i Norge

Thyssen Aufzüge Norge A/S er et holdingselskap som eier Thyssen Elevator A/S og Thyssen Rulletrapper A/S. Totalt er 63 personer sysselsatt i Thyssen i Norge. I toppåret 1988 var hele 75 personer ansatt, og omsetningen var på rundt 100 millioner. I 1992 endte omsetningen på 53 millioner. Det er et nivå som ledelsen i Norge forventer å oppnå også i 1993. Lihagen ser en god trend i salget av heiser og et stabilt salg innen markedet for rulletrapper. Etter flere tøffe år med negativt resultat regner firmaet nå med å komme i balanse i år.

Historikk

I 1975 kjøpte Thyssen opp firmaet T. Endrerud. Det påfølgende år ble totalomsetningen i Thyssen 592.000. T. Endrerud hadde da siden slutten av femtiårene solgt og montert ca. 250 rulletrapper i Norge, og fått et solid fotfeste i dette markedet. Markedsandelen for rulletrapper var dengang på rundt 80 %, en andel Thyssen har holdt nokså konstant i årenes løp i konkurranse med Otis, Reber og Kone/OK. I begynnelsen solgte Endrerud rulletrapper på agentur fra Eggers Keheran-konsernet. De aller første ble montert i Fredrikstad av et lag tyske og et lag norske montører.

Den aller første fast ansatte rulletrappmontør var Stubberud på slutten av 60-tallet, mens Bjørn Østby ble Thyssens første fast ansatte heismontør i 1976.

I 1985 var omsetningen økt kraftig til 38 mill. kroner.

I 1988 ble firmaet delt i den nåværende eierstruktur med et holdingselskap, og adskilte aksjeselskaper for heis og rulletrapp.

Andre referanseanlegg som kan nevnes er Veidirektoratet, Rikstrygdeverket og Oslo Trygdekasse. Disse anleggene er utstyrt med den siste og mest avanserte frekvensregulerte motorstyring ISOSTOP 60, som gir en meget høy komfort, lavt støynivå og redusert strømforbruk. Det siste medfører også mindre varmeavgivelse til maskinrommet. En interessant følge av frekvensstyring er at man faktisk kan gå ned betydelig i motorstørrelse (fysiske mål).

Thyssen Elevator har avdelinger i Drammen, Oslo og Stavanger. I Drammen er det 2, Oslo er det 37, og i Stavanger er det 6 montører, lærlinger og hjelpere ansatt.

Thyssen Rulletrapper A/S

Torbjørn Endrerud jr. leder Thyssen Rulletrapper som pr. idag sysselsetter 9 personer totalt. Omsetningen for 1992 ble ca. 16 mill. kroner og det ble levert 31 nye rulletrapper. For 1993 er markedsutsiktene økning i rehabilitering av eldre rulletrapper. Gjennomsnittsprisen på en ny rulletrapp er ca. kr. 400.000.

Thyssen Rulletrapper har avdelinger i Stavanger, Bergen og Oslo.

- Rulletrappene som leveres er produsert i Hamburg, sier Endrerud jr. - De største leveransene har gått til Oslo City med 19 trapper, inklusive en etterbestilling på 3 trapper som vil bli levert i 1993. Rulletrappene i Galleriet i Bergen er levert av Thyssen, og danner et fint eksempel på hvordan trapper kan innpasse i et kjøpesenter.

Rulletrappene har en gjennomsnittlig levetid på 30 år. Det innebærer at behovet for rehabilitering er økende. Modernisering utgjør nå 50% av Thyssen Rulletrappers omsetning. Tillegg har nær Thyssen nær 100% av sine

anlegg i servicekontrakt (det eksakte tallet ligger på et sted rundt 600).

Til høyre: Rulletrapper på Oslo City

THYSSEN TEKNIKK

Thyssen Aufzüge har utviklet tre forskjellige motorstyringer: ISOSTOP 16, 25 og 60. ISOSTOP 16 (I 16 M) og 25 (I 25 M) benyttes til tauheiser med henholdsvis 1,6 og 2,5 m/s. Den førstnevnte har 4 faste hastigheter, mens I 25 M selv velger optimal hastighet ut fra aktuell kjørelengde. ISOSTOP 60 har i tillegg frekvensregulering og hastighet 2,5 m/s u/, 4 m/s m/utveksling.

Selve heisstyringen består av standardmodulen Thyssococontrol Integral, TCI (8 bits) som kan bygges ut med CPU (16 bits) ved anlegg over 8 etasjer eller der det benyttes I 16 M / I 25 M eller ved Beringer-ventil på hydrauliske heiser. Feilsøking og igangkjøring på TCI - styringen kan lettes ved bruk av en håndholt TCI-tester (på størrelse med en lommekalkulator) som også kan hente informasjon fra styringens internminne. De seneste TCI - styringer lagrer opp til 100 feilmeldinger, som angis med kode. Det finnes omtrent 100 forskjellige feilkoder. Dette systemet kan i tillegg koples opp som fjerndiagnose over telefon-nettet. Utover ovennevnte har TCI en rekke andre muligheter som f.eks. skjermterminal, talesyntesizer,

Panoramaheisene i Vika Atrium.

Thyssen Elevator A/S

Tradisjonelle høykvalitets tauheiser har vært Thyssen Elevators kjennemerke, sier Lihagen. I 1992 var omsetningen på 37 mill. kr. og det ble levert 65 heiser. Det er nå 55 ansatte i Thyssen Elevator. - Salget av nye heiser i gamle sjakter har vært særlig opplyftende, men generelt ser vi en god trend i salg. Nevnes kan også den nye design som leveres i heiskupeene.

Thyssen leverer en mengde ulike løsninger på interiør i heiskupe og tekniske løsninger på maskinromsplassering m.m. Selv om firmaet har stor produktfleksibilitet er produksjonen godt standardisert og i høy grad prefabrikert.

Thyssen var pionerer på panoramaheiser i Norge med sine installasjoner på Aker Brygge trinn I. Av andre anlegg med panoramaheiser kan nevnes Hotel Christiania i Oslo. At Thyssen har klart å oppnå en god posisjon innen markedet for panoramaheiser skyldes blant annet høy kvalitet/finish på heiskupeene som blir produsert helt ferdig på en egen fabrikk i Königsberg i Tyskland og heistrett på plass i føringene.

HISS 92

SA (Svenska Anleggsprovningen) som motsvarer vårt Arbeidstilsyn, arrangerte i oktober 92 en konferanse med temaet *heis*. Konferansen var åpen for alle med interesse for heiser/rulletrapper, som f.eks. leverandører og heiseiere. Temaene på konferansen var så aktuelle at HMF/Reberklubben/KONE-klubben fant det riktig å sende to mann til Stockholm, Geir Håvi og Bjørn M. Eggen. Nok en nordmann hadde funnet veien over kjølen, en representant fra Det Norske Veritas. Det som forundret oss mest, var den totale mangel på representanter fra de "store" heisleverandørene. Hverken fra Norge eller Sverige dukket det opp noen, visstnok for KONE's del at de ikke kjente til arrangementet. Konferansen gikk over to dager med svært mange temaer, hvilket gjorde at mye ble overfladisk. Det er lite tjenlig å gå inn på alle temaene i denne artikkelen, derfor gir vi et resyme over det vi fant mest interessant.

Forskrifter/EØS

Det ble redegjort for de forskjellige svenske heisstandarder, hvor mange bygger på europeiske normer med nasjonalt avvik, akkurat som vi kjenner til det fra Norge. EØS-avtalen vil resultere i at disse nasjonale tilpasningene blir avskaffet, med forskjellige overgangsregler. Det vil ikke være mulig å ha forskrifter som virker

handelshindrende i fra framtiden, sett med Brussel-øyne.

Smalheisen blir forbudt?

Dersom man følger det EF-regelverket, vil smalheis/lavfartsheiser bli forbudt. Dette bekymret de svenske delegatene betydelig og det ble mye snakk om hvordan dette kunne hindres.

En interessant sak for oss i Norge er fotoceller. Ihht. EF-reglene skal alle heiser ha innerdør. Dette vil resultere i at, etter en overgangtid fram til 1998, skal alle eksisterende heisanlegg utstyres med dette. Det vil innebære at dette må monteres også der vi nå har montert fotoceller!

Forskrifter for moderniseringer

Svenskene utarbeider egne forskrifter som skal benyttes når heiser skal moderniseres. Forslaget blir ferdig i begynnelsen av dette året. England er forøvrig det eneste land som har slike forskrifter.

Forskriftene vil inneholde en oversikt som forteller hva som skal gjøres/utskiftes ol. ved forskjellige typer moderniseringsarbeider. Etter min mening er dette svært viktig å få innført i Norge også. Et slikt regelverk vil kunne stoppe den useriøse konkuransen vi av og til opplever. Det finnes mange eksempler på at firmaene konkurrer like mye på innhold som pris, hvilket vil si dumping av kvalitet og sikkerhet. Kundene er de som får lide for dette i ettertid pga. manglende heisteknisk kunnskap. For vår del betyr dette mindre arbeid.

Oslo heiskontroll til salgs?

EF legger opp til en egenkontroll-ordning, hvor produsentene selv kan kontrollere at produktene er ihht. gjeldende regelverk. Det eneste kravet er at de

Bjørn M. Eggen

som kontrollerer, tilhører en annen avdeling i konsernet og ikke skal ha med f.eks salg og produktutvikling å gjøre. Hvor uhildet dette vil bli i praksis er et relevant spørsmål. Forøvrig vil man fra i år kunne starte egne private "kontroll-bedrifter", som feks. kontrollerer heiser. Det er tydelig at alt skal privatiseres. Et resultat av dette er at SA blir lagt ut for salg i det svenske markedet. Det neste blir vel at vi kan få kjøpt Oslo Heiskontroll!

Modernisering og vedlikehold

Konferansen kom stadig innom disse temaene. Mye dreide seg om prosjektering mm., typiske temaer for eiere og salgsfolk. Det undertegnede bet seg mest merke i var påstanden fra en innleder om at arkitekter bestemmer for mye og i tillegg har manglende kunnskaper om regler og praktisk arbeid. Hvem har vel ikke fått erfare det.

En annen gjennomgikk nødvendigheten av at også heisens utseende ble forbedret og argumenterte med at beboerne ser lite av hva vi gjør av heistekniske forbedringer, og derfor har problemer med å skjønne hvorfor det blir dyrt. Han påstod videre at en nyoppusset og pen heisstol, lettere unngår herværk. Under dette punktet må jeg si jeg savnet representanter fra norske firmaer. Det gjorde jeg også da argumenter for hvorfor det lønner seg å modernisere heiser, og hva man da bør gjøre, ble gjennomgått.

2 mann på jobb!

I Danmark er det under gitte omstendigheter påbudt med 2 mann på jobb på heis.

Loven sier følgende: "Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 628, paragraf 6, af 1980: Under nedenfor nevnte forhold skal det være minst 2 personer til arbeidet, og arbeidet skal tilrettelegges, så samarbeidet ikke kan innebære sikkerhetsmessig risiko.

1) Ved smøring og ettersyn av ledeskiver i dragerparti, hvis det ikke er mulig å nå de pågjeldende deler på stoltaket, og det ikke finnes forsvarlige adgangsforhold fra tilgjengelig område til dragerparti.

2) Såfremt den lodrette avstand mellom etasjene, som kan åpnes, er over 3 meter, eller at det ikke er mulig å sende heisen bort fra etasjen (f.eks. svingdør i stol, rene vareheiser, for stor avstand til betjeningsorgan inne i stol). Overnevnte krav kan dog bortfalle, såfremt etasjedørene umiddelbart kan åpnes ved hjelp av dertil egnet verktøy og etter lukning igjen er i normal stand.

3) Ved montasje- og reparasjonsarbeider, hvor det skal håndteres store og/eller tunge gjenstander, f.eks. føringer, maskineri og fangdøre.

4) Ved smøring og ettersyn av wireheiser, med mindre det finnes kjøretabla. Hjelperen skal da ha full kontroll over stolens bevegelse (dørkontaktstykke), når montøren befinner seg i heisens bevegelsesbane (sjakten).

5) Ved smøring og ettersyn av paternosterheiser.

6) Ved smøring og ettersyn av rulletrapper og rullende fortau.

7) Ved innkjøring av nye heiser, dog unntatt små ikke betredbare vareheiser til maks 100 kg. belastning.

Farlig å kjøre nye svenske heiser?

Det var lett å sitte igjen med det inntrykket etter at SA's representant hadde gjennomgått tallmaterialet for kontroll av ca. 1100 heisanlegg, foretatt i mai '91. Ved første og annengangs kontroll av nye heiser var det svært mange feil, og ofte av svært alvorlig karakter. Det dreide seg om feil i bærende konstruksjoner, sikkerhetanordninger osv., som SA karakteriserte som "Mycket allvarligt fel på för ur säkerheten vesentlig del, med uppenbart föreliggande risk för olycksfall".

Gjennomsnittlig hadde heiser yngre enn 3 år 6-7 feil ved hvert besøk fra SA. Person og smalheiser var overrepresentert i tallmaterialet. 10-20 års gamle heiser hadde ca. 2 feil. Selv heiser montert før første verdenskrig kunne ikke vise til så mange feil som nymonterte.

Årsaken til alle feilene ble (bort)forklart i at heisene ofte ikke var ferdige ved overlevering, samt "noe unøyaktig og rask" montasje. "Manglende faglig standard" er vi fristet til å kalle det, ikke minst etter å ha kjørt adskillige turer med heisene på luksus-hotellet vi bodde på. Tiltross for kun å være drøyt året gamle, gikk de styggere og mer unøyaktig enn gamle Sognsvannsbanen.

En innleder gjennomgikk ulykkestilfeller som var innrapportert. Disse var ikke så mange, noe som antagelig skyldes at mange ulykker ikke blir registrert av SA. I de gjennomgåtte ulykkene var den hyppigste årsaken at heisen gikk med åpne dører!. Jeg drister meg til en liten "svenskevits" med bakgrunn i en av de andre ulykkene;

"Ulykken skjedde på Botkyrka Gymnasium i 1991. Heisen fanger med det resultat at et dårlig festet belyningsraster faller ned og treffer passasjerer i hodet. Han ble ikke alvorlig skadet, da rasteret ikke traff noen vital kroppsdel."

Taubremsen.

Konstruktøren av denne var tilstede og forklarte virkemåte og fordeler framfor ordinære fangapparater. Han hevdet at en tauheis helst "faller" oppover pga. motvekta. Han viste til en ulykke i Canada, hvor en utvendig heis i en skyskraper (70 etasjer?), "faller" oppover pga. brudd i drivaksel. Publikum på gata stod og så på at heisstolen traff sjakttoppen med en anslått hastighet på over 100 km/t, hvilket resulterte i at 2 ble drept og 3 alvorlig skadet.

Med en taubremse montert ville ikke ulykken kunne skjedd, hevdet han. Taubremsen fungerer ved at tauene går mellom to spesielle "plater", som blir klemt sammen av trykkluft når "elektronikken" gir beskjed om det. Dermed kan heisen fange i begge retninger. Tauene blir ikke slitt av bremsen, og belegget på platene tåler minimum 400 "fangninger" med 25% overlast, tilsvarende 1 gang pr. mnd i 30 år. Bremsen er kontrollert og godkjent etter over 150.000 tester i USA. Tyske TÜV har også testet den. I Nederland går det over 400 heiser med slike bremseser og som ikke har ordinære fangapparater!

Vi fikk demonstrert taubremsen på en videofilm og den virket overbevisende etter min vurdering. Videoen har vi i foreninga og den lånes gjerne ut.

En for alle for en Norsk konferanse på Otis kan nå bestilles fra Heismontørens Fagforening. Vår pris er 12 minutt VHS Stereo. Pris kr. 100,- pluss porto, hvis filmen skal sendes i posten. Bestill på telefon 22 20 82 82 (HMF). Bestillingskuponen under kan sendes til HMF, Storgt. 28, 0182 Oslo. Brukeryt. uudenstiende kan være fag og kan også være salg fremmede.....

BME JA, jeg bestiller ___ kopier av filmen "En for alle..":
Navn: _____
Adresse: _____
Postnr.: _____
P o s t a d -
resse: _____
Sendes: _____
Hentes: _____

Minimumsinhold i ettersynskontrakter

HMF oppfordret "Arbeidsministeren" til å utarbeide hva som skal være minimumsinholdet i ettersynskontrakter.

Det følgende forslaget er utarbeidet av Stein Mortensen KONE, Ståle Hovland AMECO, Geir Håvi REBER og Bjørn M. Eggen HMF.

Vi har tatt utgangspunkt i Byggforskriftenes anbefalinger til antall ettersyn hvert år.

Videre har vi benyttet et skjema som er utarbeidet av HLF som mal for vårt oppsett.

Følgende målsetting og forutsetninger ligger innbakt:

- Kontraktsforslaget er et minimum av hva vi mener må gjøres for å tilfredsstille kravene i byggforskriftene.
- Systemet **forutsetter** at byggforskriftenes anbefalte forslag til antall ettersyn pr. år, avhengig av heistype/bygg, blir fulgt.
- Det er enighet innen gruppa om at det er smartest å lage et diffrensiert ettersynsopplegg, som baserer seg på noen grundige kontroller og andre mer enklere ettersyn. Dette vil ivareta den totale sikkerhet bedre enn om alle komponenter skal kontrolleres hver gang.
- Gruppa forutsetter at heiser som omfattes av denne kontraktstypen, har gjennomført en grundig "null-stilling" først. Vi har ikke tatt stilling til hva en slik null-

Definisjoner

stilling må innebefatte, annet enn at heisen skal være oppdatert

Årskontrollen skal gjøres en gang pr. år. Årskontrollen er ment gjort så grundig, inklusive nødvendig demontering, at kun enklere kontroller behøves i mellomperioden. Årskontrollen vil kreve at mye av arbeidet utføres av to mann.

Mellomkontrollene utføres mellom hovedkontrollene, og er ment som en enkel kontroll, hvor hovedhensikten er å avdekke spesielle forhold som kan ha oppstått.

Sikkerhetsdetaljer ol. er flere steder oppført med en like grundig kontroll **hver gang**, da gruppa mener at disse har en slik viktig funksjon at det behøves.

5-årskontroll skal utføres på enkelte komponenter hvert femte år. Denne kontrollen vil bli svært omfattende for de komponentene den omfatter og vil feks. innebære at heistol henges opp. Denne kontrollen må sees som et tillegg til **årskontrollen**.

Justeringer må etter gruppas mening inngå i en minimumskontrakt for visse komponenter. Reparasjon blir ikke lagt inn i kontrakten. Gruppa har arbeidet utifra den tanke at justering er viktigere, fordi en feiljustert komponent kan medføre fare, en ødelagt vil resultere i at heisen ikke går. Her finnes selvfølgelig unntak.

Renhold og smøring er kun tatt med på de steder hvor det er av sikkerhetsmessig betydning. Gruppa vil understreke at rengjøring er av stor betydning for heisens driftssikkerhet og dessuten av stor verdi for vårt arbeidsmiljø. Selvom mange nye heiser trenger lite smøring, kommer vi ikke unna at vi fremdeles har og vil i mange år framover ha, gamle heiser hvor det er behov for jamnlig smøring. Derfor ser vi det som en fordel at bedriftene utarbeider egne smøreavtaler som evt. knyttes oppimot innholdet av denne kontrakt, der det er fornuftig/lovlig.

Hovedtanken har som sagt vært å definere hva vi mener er minimuminnhold. Hva de enkelte leverandører ønsker og bør tilby i tillegg får være en annen sak. Gruppa er av den oppfatning at vi har klart å ivareta sikkerheten ihht. forskrifter, samt at vårt innhold ikke er mer omfattende enn at det fullt ut er mulig å selge "produktet" prismessig på markedet.

Gruppa vil ellers anføre at det er umulig å lage et standard formular som inneholder alle leverandørers spesialiteter. Derfor må disse innarbeides lokalt. Vi har konsentrert oss om de viktigste områdene, som standard heiser har.

Gruppa er videre av den oppfatning at kontrollskjemaer må utformes på en måte som innbyr til bruk, dvs. at montørene med letthet forstår hva som skal gjøres og kan signere for at arbeidet er utført. Ihht. "internkontroll" og div. ISO-normer vil det bli montøren som står ansvarlig for utførelsen av arbeidet, i langt større grad enn i dag. Det er et forhold som vil måtte legge større ansvar på montøren enn i dag, og dermed sikre at kontroll utføres ihht. forutsetning. Dermed blir det også større behov for at montøren vet hva som skal gjøres og lett kan skjekke seg selv. Det spesifikke innholdet i hver kontroll bør derfor holdes utenom selve kontrollskjemaet, men innholdet må være lett tilgjengelig og opplæring må være gitt.

Gruppa anbefaler videre at bedriftene utarbeider "klistremerker" som settes opp på synlig sted i heisstolen, etter at service har vært utført. Dette kan være med på å gjøre brukerne oppmerksomme på kontrollordningen, og kanskje umpe med på å legge et press på heiseiere uten kontrakt.

FORSLAG TIL INNHOLD I ETTERSYNSTRAKT. UTARBEIDET AV HEISMONTØRENE- FAGFORENING		ALLTID	ÅRSKONTROLL	MELLOM KONTROLL	5 ÅRS KONTROLL	JUSTERING	
POST	KOMPONENT, ARBEID SOM SKAL UTFØRES						
MASKIN OG SKIVEROM	1	BELYSNING	X				X
	2	MANØVER/APPARATSKAP		X	X		
	3	KOPIERING		X	X		
	4	SIKKERHETSBRYTERE/KJØREKNAPPER/HOVEDGRENS	X				X
	5	OLJESTAND	X				
	6	MASKIN OG MOTOR	X			X	
	7	BREMS	X			X	X
	8	DRIVSKIVE, AVLEDESKIVER, TROMMEL		X		X	
	9	REGULATOR, HASTIGHETSBEGRENSER		X	X	X	X
	10	TAUOPPHENG		X			
	11	ANNET, SOM TACHO, OMFORMER, GENERATOR OL.					
	12						
	13						
	14						
	15						
SJAKT-DØRER	16	KONTROLL OG INFO-LAMPER, SAMT TRYKK-KNAPPER	X				X
	17	SKILTER	X				
	18	SLAG-DØRER		X	X		
	19	AUTOMAT-DØRER		X	X		
	20	DØRLÅSER		X	X		X
	21	DØRKONTAKTER		X	X		X
	22	INSPEKJONSLUKE ELLER DØR		X			
	23						
	24						
	25						
HEIS- STOLEN	26	BELYSNING	X				X
	27	SKILT	X				
	28	DØRTILSTAND, MEKANISK		X	X		
	29	DØRTILSTAND, ELEKTRO-MEKANISK,SIKKERHET		X	X		X
	30	KONTROLL OG INFOLAMPER, TRYKK-KNAPPER	X				X
	31	STOLVEGGER, GULV OG TAK	X				

HEIS-STOLEN	32	ALARM-FUNKSJON	X				
	33	BEVEGELIG GULV		X	X	X	X
	34	STOPP-KNAPP I STOL OG PÅ TAK	X				
	35	ØVRIGE SIKKERHETSBRYTE	X				X
	36	STOPP-NØYAKTIGHET	X				X
	37	STYRESKO, BEFESTIGELSE, SLAKK OG TOLERANSER		X	X		X
	38	REVISJONSKJØRING I ENDESTILLINGER	X				
	39	AVLEDERSKIVER		X		X	
	40	LÅSBANE		X			X
	41	HEISSTYRINGS-KOMPONENTER					
	42	OVERLAST OG FULL-LAST		X		X	
	43	TAUOPPHENG		X			
	44	BÅREDØRER		X			
	45	FØLGEKABLER MED FESTER		X			
	46	FANGAPPARAT, MEKANISK		X		X	X
	47	GRIND	X				
	48						
	49						
	SJAKT	50	NETTING/GLASS RUNDT UTVENDIGE HEISER	X			
51		BUFFERE		X			
52		VEGGER, SÅR/SKADER I LYSÅPNING	X				
53		FØRINGSFESTER FOR STOL,MOTVEKT OG SYLINDER		X			
54		MOTVEKT		X		X	X
55		GRENSEBRYTE		X			X
56		LYS	X				X
57		SIKKERHETSBRYTE	X				X
58		LEIDER I GRUVE	X				
59	LEDNINGSOPPLEGG ??						
WIRE	60	BÆRETAUER/KJEDER OG ANDRE TAUER		X			
	61						
	62						
HY-FUNK	63	SPERREKLAKKER, MAGNETER OG BRYTE		X			
	64	RØRBRUDDSVENTIL, STRUPEBRIKKE				X	
	65	PUMPESYSTEM	X				
	66	SLANGER, TILKOPLINGER OG SYLINDER	X				
	67	AVLEDERSKIVE PÅ STEMPEL		X			X
	68						
GEN	69						
	70	KLISTRELAPP	X				
	71	FØRING AV LOGGBOK	X				

MASKIN OG SKIVEROM

Post: Forklaring på hva som skal utføres:

- 01 Alltid Sjekke at belysning i maskinrom og skiverom virker. Skifte defekte.
- 02 Års-ktr. Apparatskapet Rengjøres
..... Hovedkontakter Sjekke kontaktlepper og funksjon
..... Releer/kontakter Sjekke kontaktlepper og funksjon
..... Ledninger Sjekke etter brudd
..... Ledningskoplinger Etterdras
..... Sikringer Etterdras
..... Kretskort Sjekke at disse sitter fast
- Mellomk. Sjekke etter brumming eller ulyder i komponenter, evt. andre synlige feil.
- 03 Års-ktr. Kontakter/brytere Kontrolleres
..... Kjeder/wirer Kontrolleres
..... Fester for ditto Kontrolleres
..... Leder/bi-tromler Kontrolleres
..... Rengjøring
..... Smøring
- Mellomk. Se etter synlige feil.
..... Smøring
- 04 Alltid Sjekke samtlige bryteres funksjon.
..... Justering.
- 05 Alltid Sjekke oljestand på maskineri, motor, hydraulikk tank
- 06 Alltid Se etter oljelekkasjer
..... Kontrollere maskinens gange, for å avdekke mulig slitasje i lagre, slark i kuplinger og maskin.
..... Høre etter ulyder generelt
- 5-årskr. Mer inngående kontroll av maskin, ved opphenging av stol. Evt. bruk av ultralyd.
- 07 Alltid Bremsbelegg Kontrolleres
..... Stag, fjærer Kontrolleres
..... Magnet Kontrolleres, sjekkes for tregheter
..... Kontakter Kontrolleres
..... Nødvendig demontering
..... Justering
- 5-årskr. Full demontering for sjekk av alle komponenter.
- 08 Års-ktr. Sjekke spor i skivene
..... Sjekke om wirer glir ved full oppbremsing
..... Se etter sprekkdannelse
..... Kontrollere lagre og akslinger
- 5-årskr. Ultralyd av aksel
..... Kontroll av lagre med wirer avtatt
- 09 Års-ktr. Wirer Kontrolleres
..... Spor Kontrolleres
..... Brytere Se punkt 4
..... Funksjonskontroll Tørne hjulrundt og sjekke at klør slår ut.
..... Rengjøring
..... Smøring

Post: Forklaring på hva som skal utføres:

- Mellomk. Sjekke for synlige skader
- 5-årskr. Sjekke at slår ut på korrekt hastighet
- 10 Års-ktr. Kontrollere kontramuttere, splittpinner, fjærer ol.
- 11 Kontrolleres ihht. leverandørens spesifikasjoner

SJAKTDØRER

- 16 Alltid Signallamper Kontrolleres og skiftes hvis defekte
..... Utv. trykk-kn. Kontrolleres
- 17 Alltid Sjekke at disse er på plass og leslige
- 18 Års-ktr. Kontrollere Hengsler
..... Dørlukkere/diktatorpumper
..... Håndtak
..... Dirkeskruer
..... Glass
..... Terskler
..... Dørblader
..... Dørenes gange/funksjon
- Mellomk. Kontrollere dørenes gange/funksjon
..... Se etter synlige skader
- 19 Års-ktr. Kontrollere Dørskinner
..... Trinser
..... Wirer, reimer, strikker
..... Dørblader
..... Styresko og ruller
..... Nøtdåpningsfunksjon
..... Terskler
..... Sperreanordninger
..... Selvlukkingsfunksjon
- Mellomk. Kontrollere dørenes gange/funksjon
..... Se etter synlige skader
- 20 Års-ktr. Låser, mekanisk Åpne, rengjøre, smøre og sjekke om slitasje.
..... Funksjonskontroll
..... Låser, elektrisk Sjekke kontakter og tilkoplinger
..... Låser generelt Justering
- Mellomk. Funksjonskontroll
..... Justering
- 21 Års-ktr. Pusses og rengjøres.
..... Funksjonskontroll
..... Justeres
- Mellomk. Funksjonskontroll
..... Justeres
- 22 Års-ktr. Sjekke lås og dørkontakt-funksjon
..... Se etter synlige skader

fortsettelse neste side...

...fortsatt fra forrige side

Post: Forklaring på hva som skal utføres:

HEISSTOLEN

- 26 Alltid Sjekke kupelys og lys på stoltak. Skifte hvis defekt.
- 27 Alltid Sjekke at alle skilt er på plass og leselige.
- 28 Års-ctr. Dette punkt innebefatter dørflak, dørmotor,
..... funksjonsbrytere ol. For alle sikkerhetsbrytere vises til
..... punkt 35
- KONTROLLERER
..... Dørens funksjon/gange
..... Styresko/ruller
..... Trinser
..... Dørmotor
..... Reimer/kjeder/wire
..... Drivverk
..... Brytere for dørfunksjon, eks.: grensebryter,
..... fullfartavslag, styringselektronikk osv.
..... Klaring mellom flak og smyg, og flakene innbyrdes
..... Dørskinner
..... Terskel
..... Medbringers tilstand og klaringer
- Mellomk. Sjekke dørens funksjon
..... Se etter synlige skader
..... Medbringers klaring
- 29 Års-ctr. KONTROLLERER, SE ETTER SLITASJE
og SJEKKE FUNKSJONEN TIL ..
(EKSEMPEL VIS) + JUSTERE
- Låskontakt inklusiv låsfunksjon
..... Dørkontakt
..... Fotoceller
..... Sikkerhetslist
..... Momentbryter
..... Følelist
..... Fototeppe
- Rengjøre og smøre
- Mellomk. Kontrollere funksjonen til ditto.
..... Justere.
- 30 Alltid Signallamper Kontrolleres og skiftes hvis defekte
..... Trykk-knapper Kontrolleres
- 31 Alltid Se etter synlige skader.
- 32 Alltid Prøve, også eksternfunksjon.
- 33 Års-ctr. Rengjøring
..... Smøring
..... Kontrollere for evt. slitasje
..... Kontrollere hele funksjonen
..... Justere
- Mellomk. Funksjonskontroll
..... Se etter synlige skader
..... Justere
- 5-årsktr. Nødvendig demontering
..... Justering med last
- 34 Alltid Funksjonskontroll
- 35 Alltid Funksjonskontroll
..... Justering

Post: Forklaring på hva som skal utføres:

- 36 Alltid Stoppnøyaktighet skal sjekkes i alle etg. for både opp-
adgående og nedadgående kjøring.
..... Justering
- 37 Års-ctr. Sjekke klaringer
..... Sjekke at skoene sitter fast
..... Sjekke om slitasje
..... Justere
- Mellomk. Kontrollere
..... Justere
- 38 Alltid Sjekke at heisen stopper korrekt.
- 39 Års-ctr. Sjekke spor i skivene
..... Se etter sprekk-dannelser
..... Kontrollere lagre og akslinger (lyd)
- 5-årsktr. Ultralyd av aksel
..... Kontroll av lagre med slakke wirer
- 40 Års-ctr. Kontrollere beveglighet
..... Kontroller evt. olje, stag, overføringer osv.
..... Justere
- 41 Vi tenker her på oscillatorer, magnetbrytere osv. Disse skal kontrol-
leres ihht. leverandørens spesifikasjoner. Vær oppmerksom på at
flere av disse er av stor sikkerhetsmessig betydning.
- 42 Års-ctr. Sjekke bryterfunksjonene
..... Rengjøre
- 5-årsktr. Justere med vekt
- 43 Års-ctr. Kontrollere kontramuttere, splittpinner, fjærer ol.
- 44 Års-ctr. Sjekke lås
..... Kontrollere evt. brytere
- 45 Års-ctr. Se etter skader på kabler
..... Kontrollere fester
- 46 Års-ctr. Manuell fangprøve Sjekke fangmerker
..... Kontrollere stag, fester, overføringer, kiler osv.
..... Rengjøre
..... Smøre
..... Justere
- 5-årsktr. Full rengjøring og smøring
..... Nødvendig demontering for sjekking av sprekker og
slitasje
- 47 Alltid. Kontrollere beveglighet
..... Kontrollere bryterfunksjon
- ### SJAKT
- 50 Alltid Sjekke om sprekker ol. har kommet
- 51 Års-ctr. Dette punktet dreier seg om buffere u/brytere som
..... under motvekt, stol, oljebuffer, strekkvekt, Tanks ol.
..... Kontrollere avstander
- 52 Alltid Se etter sår og skader
- 53 Års-ctr. Sjekke at disse sitter fast
-

Post: Forklaring på hva som skal utføres:

- 54 Års-ktr. Sjekke sko/roller
..... Sjekke alle viktige klaringer, eks. til stol osv.
..... Justere
..... Sjekke evt. avlederskive's spor og for sprekkdannelser,
..... samt aksling
..... Sjekke evt. fangapparat og justere
..... Sjekke taufester og bolter
- 5-års-ktr. Demontere fangapparat
..... Lande motvekt, sjekke aksling, lager på avlederskive
- 55 Alltid Kontrollere funksjon
..... Justere
- 56 Alltid Sjekke at lyset virker og skifte defekte pærer
- 57 Alltid Funksjonkontroll
..... Justering
- 58 Alltid Kontrollere at sitte fast
- 59 Bør vi her ta inn et punkt om det elektriske opplegget generelt.
Kontroll av ledningenes/kablenes tilstand, isolasjonsmotstand osv.?

WIRER

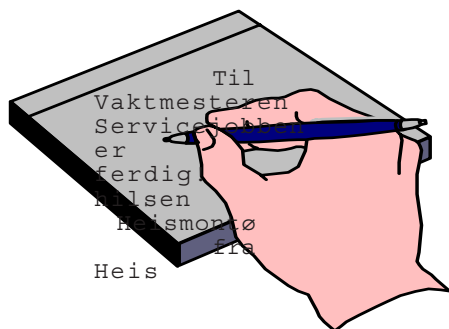
- 60 Års-ktr. Se etter løse kordeler
..... Se etter rust
..... Se etter andre synlige skader
..... Sjekke spenningslikhet

HYDRAULIKK-FUNKSJON

- 63 Års-ktr. Plassering av klakkjern
..... Befestigelsen av ditto
..... Bryterfunksjon på klakkmagnet
..... Klakkmagnetens beveglighet
..... Elektrisk antisigfunksjon
- 64 5-års-ktr. Sjekke funksjon
- 65 Alltid Se etter oljelekkasjer
..... Kontroll ellers ihht. leverandørens spesifikasjoner
- 66 Alltid Se etter oljelekkasjer og synlige skader
- 67 Års-ktr. Sjekke spor
..... Se etter sprekkdannelser
..... Sjekke lager for ulyder ol.
..... Kontrollere styresko mht slitasje og klaringer
..... Justere

GENERELT

- 70 Alltid Klistrelapp med signatur settes opp i heisstolen
- 71 Alltid Loggbok signeres utenfor hvert kontrollpunkt.

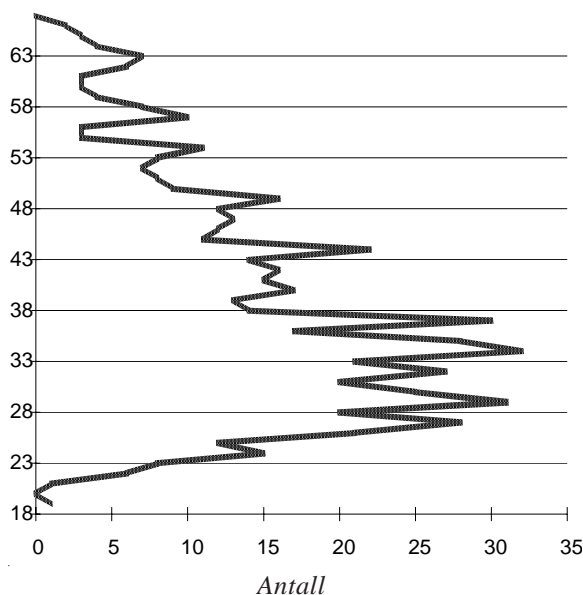
Forgubbinga i heisfaget

Det går nå mot en total forgubbing av heisfaget. Fra toppnivået i 1986 med over 100 lærlinger under oppløring er tallet nå nede i 15, og det blir bare færre. Fordelinga bedriftsvis er Ameco (2), HK-Service (1), Kone (1), Reber (3), Sanne (1), Stahl (3), Thyssen (4).

Bare de siste tre år er tallene redusert fra 44 til 27 til 15. Etter det vi kjenner til er det ingen bedrifter som har tatt inn nye lærlinger de siste år.

Den nye fagopplæringsplanen for heis som blant annet innebærer en egen linje for lærlingeskolens trinn 4, vil fungere best dersom bransjen har rundt 20 lærlinger til enhver tid, for å fylle opp lærlingeklassen til et passende nivå.

Alder

Ser man på grafen over vil det være ganske tydelig at behovet for rekruttering til faget er stort. Grafen viser aldersfordelinga i heisfaget, montører, hjelpere og lærlinger i 1993. Uten nyrekruttering vil "juletreet" bli mer og mer "topptungt" Snittalderen pr. idag er 38,4 år.

Det er grunn til å spørre seg om foreninga har tatt diskusjonen om ansettelse av lærlinger på alvor. Selv når det permitterer og lite arbeid må faget fornyes med friskt blod. I andre fag har man valgt å rekruttere selv i dårlige tider, f.eks. hos elektrikerne og hos tømmerne, og det på tross av at de har hatt opptil 20 % ledighet i enkelte dirstriker. Debatten har vært oppe på siste landsrådsmøte, men endte ikke opp med noen konklusjon. Fortsetter utviklinga vil det skade faget i lang tid.

OLAV H. HAUGE

KRÅKA

Kråka er ingen storfjugar.
Men ho sluttar aldri å øva seg.
Sjå, kor ho driv på
med kjappe tak
og skal nå skogen!

For kråka likar å fjuke.
I raude haustkveldar fyre storm
strævar ho seg mot høgdi,
og kjem att - siglande
millom svelande lausblokkor
i djerne bogar
yver svarte skogtoppar
som styvingen
i sitt fyrste rus.

Ørni kan fjuka,
segjer kråka, og flytter
høgtidleg fot.
Men ho læst ikkje gå
når ho viser seg
yver fjelli.

Ein dag såg ho ei høne flaksa
yver nettingen og skjena
nedetter.
Då skulde du høyrte på skrepping,
kor glup høna var
til å fjuka!

Mot permitteringer på Reber

Etter at bedriften har finregnet på sine overslag, ser det ut til at det er for lite arbeid totalt i bedriften. Verst er situasjonen på Sørvestlandet. I skrivende stund har det ikke blitt sendt ut noen permitteringsvarsler. Det har vært avholdt møter mellom klubb og bedrift for å drøfte og avklare arbeidssituasjonen.

Derimot er det andre distrikter som har bra med arbeid. Både i Bodø og på Gjøvik/Lillehammer er det behov for arbeidskraft. Begge disse områdene har fått utlånt monterer fra Oslo, Bergen og Stavanger.

Det ser desverre også ut til at arbeidsmengden i Oslo er for nedadgående i første halvår - 93. Det er satt i verk tiltak for å prøve å endre situasjonen. Blant annet foregår det aktive salgsframstøt og gutta deltar i jobbhentingsarbeid. Det er håp om at disse tiltakene vil gi positive resultater.

Kostnadskutt er populært hos ledelsen på Reber, som alle andre steder..Siste nye tiltak er å fjerne kaffen fra kontorbygget i Oslo ! Heretter blir det kun servering av kaffe i lunsjen..Det spørres om ikke irritasjonsmomentet ved det nye sparetiltaket er dyrere for bedriften enn det de sparer på kaffebudsjettet..

Målsetninga er tydeligvis å "programmere" alle ansatte med kostnadsbevissthet.

Suspensjonen av bedriften fra NHO oppheves 15. februar 1993, tippes det i fagforeninga. I praksis har ikke NELFO/NHO oppnådd noe som helst med sin suspensjon.

20 spørsmål

1. Hvor mange gullmedaljer tok Sverige i vinter-OL '92 ?
2. Hva er det nye telefonnummeret til HMF i Oslo etter den 28. januar kl. 16:00 ?
3. Hvor mange ble førtidspensjonert på Kone ved årsskiftet ?
4. Hvor mye kostet fallskjermen til Pål Kraby fra NHO (NHO = Næringslivets Fallskjermhopperorganisasjon)?
5. Hvorfor låser Reber inn kaffen på kontoret ?
6. Hva heter den nye sjefen på Sanne Heis i Oslo ?
7. Hvem er nå klubbformann på Sanne Heis ?
8. Hvem eier Storm Heis ?
9. Har noen sett hestehalen til John ?
10. Når hadde HMFs Bergensavdeling 60-års-jubileum ?
11. Hva heter den nye formannen i HLF ?
12. Er Reber fremdeles suspendert fra HLF ?
13. Hvor mange lærlinger er det i heisfaget ?
14. Hvem har levert verdens raskeste personheis ?
15. Og hvor fort går den ?
16. Når har HMF årsmøte ?
17. Hva er minstefradraget i selvangivelsen ?
18. Hvor stor var prisstigningen i 1992 ?
19. Har Lars B. Larson jobba med heis i 1992 ?
20. Hvilken pave lyste Martin Luther i bann ?

Svar :

1. 1
2. 2.22208282
3. 6
4. 22 millioner
5. Fordi det er ledelsens siste nye sparetiltak
6. Lars Diterichsen
7. Jan Hottan
8. Storm Heis eies av BPA i Sverige, og BPA ble nylig kjøpt opp av Kone. Altså eies Storm Heis av Kone
9. Ja, han hadde den et par dager før jul - 92
10. Desember - 92
11. Nils Johan Sætre
12. Ja, fram til 15. februar
13. 10
14. Mitsubishi
15. 11,67 m/s
16. 8. mars 1993
17. 20%, men max. 27.000,-
18. Ca. 2,2 %
19. Ja, en dag: Han reparerte en heis i Drammen på 1. juledag.
20. Leo X

Poengskala

- 1-5 Du er ikke særlig kunnskapsrik
6-8 Du kan ihvertfall noe
9-11 Omtrent midt på treet
12-15 Slett ikke dårlig
16-19 Meget bra
20 Du er kunnskapsrik !

Retur:
Heismontørenes
Fagforening
Storgt. 38
0182 Oslo

Telefonnumre til Heismontørenes Fagforenings kontorer

Oslo __ 22 20 82 82 / fax 22 36 13 55 __ Bergen __ 05 29 21 03 (også fax) __ Trondheim __ 07 99 02 48 / fax 07 98 38 00
Stavanger __ 04 58 14 40

Styret i Heismontørenes Fagforening

Verv	Periode	Navn	Adresse	Telf./privat/personsøker
Leder	92 - 94	Per Arne Salo	Brannfjellveien 19b, 1181 Oslo	22 57 28 43
Nestleder	91 - 93	Per A. Olaussen	Furer Nymoesv. 1, 0956 Oslo	22 25 97 89 / 096 61 809
Sekretær	91 - 93	Lars B. Larson	Villvinvn.16, 3408 Tranby	03 85 01 61 / 096 32 454
Kasserer	92 - 94	Thor Utvik	Granatvn. 14, 1464 Fagerstrand	09 91 39 60
Studieleder	92 - 93	Jan Leirvåg	Østgårdsgate 17h, 0474 Oslo	22 38 02 91
1. styremedlem	92 - 93	John Walderhaug	Fjellsvingen 13, 1472 Fjellhamar	67 90 05 71 / 097 47 339
2. styremedlem	92 - 94	Dagfinn Damm	Rødovrev. 20b, 1472 Fjellhamar	67 97 23 39 / 096 69 837
3. styremedlem	92 - 94	Ole Snarud	Brinken 101, 2050 Jessheim	06 97 25 94
Lærlingeansvarlig	92 - 94	Rune Larsen	Helsetlia 23, 1353 Bærums Verk	67 56 14 52 / 096 22 088
1. vararepresentant	92 - 93	Terje Skog	Høybråthenvn. 71, 1086 Oslo	22 10 08 50 / 096 22 970
2. vararepresentant	92 - 94	Kåre Sanden	Karuslia 30, 0966 Oslo	67 06 19 85
3. vararepresentant	92 - 93	Tor Evensen	Vestlisvingen 23, 0986 Oslo	22 21 62 66
4. vararepresentant	92 - 94	Atle Skaug	Stikkvn. 6a, 0967 Oslo	67 06 03 54 / 096 98 011

Andre verv i Heismontørenes Fagforening

Akkordkontrollør	92 - 94	Thor Utvik	Granatvn. 14, 1464 Fagerstrand	09 91 39 60
Verneansvarlig	92 - 94	Stig Øien	Myrlia 9, 1453 Bjørnemyr	-----
Redaktør	91 - 93	Vidar Nordbø	Fjellgata 2c, 0566 Oslo	22 38 02 43

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Bergen	Tore Alkholt	Rekdalsv. 145, 5064 Straumsgrend	05 12 05 21 / 096 20 101
Drammen	Henrik Wergeland	Waldemar Thranesgt. 62e, 0173 Oslo	22 60 40 40
Hedemark/Oppland	Erik Kristiansen	St. Olavsgt. 62, 2300 Hamar	065 24 199 / 065 23 143
Kristiansand	Vidar Johanson	Eivind Jarlsgt. 30, 4632 Kristiansand S	042 96 978 / 096 15 267
Møre & Romsdal	Roger Taylor	Korsvika 35, 6006 Ålesund	071 26 744
Nord-Norge	Svein Åge Mikkelsborg	Vesterveien 3, 8061 Løpsmark	081 84 865 / 096 48 593
Oslo	Per Arne Salo	Brannfjellveien 19b, 1181 Oslo	22 57 28 43
Stavanger	Ingvar Larsen	Mjughøyden 8, 4048 Hafrsfjord	04 59 11 49
Trondheim	Olav Athammer	Romølslia 56, 7029 Trondheim	07 98 28 64 / 096 90 982
Vestfold/Telemark	Bjørn Kristiansen	Rugtvedtmyra, 3960 Stathelle	03 96 18 72 / 096 23 886
Østfold	Øivind Larsen	Rødåsen 159, 1620 Gressvik	09 32 60 51

Klubbledere i heisfirmaene

Firma	Avdeling	Navn	Adresse	Telf./privat/personsøker
Access	Hamar	Erik Kristiansen	St. Olavsgt. 62, 2300 Hamar	065 24 199 / 065 23 143

451

Ameco	Oslo	Espen Holm	Ullersmov. 4c, 2040 Kløfta	06 98 16 57 / 096 71 604
-------	------	------------	----------------------------	--------------------------